

Asia: VN/33943/2025

Hallituksen esityksen luonnos laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena)

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen näkemyksenne esityksestä sekä tiivistelmä lausuntonne pääkohdista

Hallituksen esitysluonnos laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena).

”Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yliopistolakia, ammattikorkeakoululakia, opintotukilakia ja korkeakoulujen opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia.

Esityksen mukaan korkeakouluille annettaisiin mahdollisuus järjestää suomen- ja ruotsinkielisiin alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin sekä ammattikorkeakoulututkintoihin ja ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin johtavaa koulutusta myös maksullisena avoimena korkeakouluopetuksena.

Maksuttoman tutkintokoulutuksen rinnalle ehdotettava mahdollisuus maksulliseen tutkintokoulutukseen kohdentuisi erityisesti työssäkäyville ja korkeakoulututkinnon jo suorittaneille. Koulutukseen voisi kuitenkin osallistua myös ensimmäistä korkeakoulututkintoaan suorittavat. Samalla säilytetään pääperiaate korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen maksuttomuudesta eikä heikennetä kenenkään nykyistä mahdollisuutta osallistua maksuttomaan tutkintokoulutukseen”.

Suomen Terveydenhoitajaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Suomen Terveydenhoitajaliitto ei kannata lakiesitystä nykyisessä muodossaan ja ehdotetulla aikataululla voimaantulosta 1.8.2028.

Näin suurta koulutuspoliittista muutosta ei näkemyksemme mukaan tule edistää ilman perusteellista yhteiskunnallista keskustelua ja huomattavasti nykyistä kattavampia vaikutusarvioita.

Lakiesityksen tavoitteet ja kohderyhmä ovat ristiriitaisia. Maksullinen tutkinto kohdistuisi pääasiassa työssä käyville, jo korkeakoulututkinnon suorittaneille, joten se ei juurikaan tukisi tavoitetta nuorten koulutustason nostamisesta. Lakiesitys uhkaa myös koulutuksen yhdenvertaisuutta, joka parhaiten toteutuu tutkintoon johtavalla maksuttomalla korkeakoulutuksella. Kysymyksiä herättää myös se, mitä jatkossa tapahtuu nykyisille polku- ja väyläopinnoille ja miten erilaiset opiskelijoiden ohjaus- ja tukitoimet huomioidaan. Jatkuvan oppimisen näkökulmasta on myös tärkeää kehittää täydennyskoulutusta sekä pienempiä osaamiskokonaisuuksia. Nopeasti tulisi myös luoda uusi, aiemman aikuiskoulutustuen tyyppinen ja korvaava malli, joka mahdollistaa yksilöiden omaehtoisen osaamisen kehittämisen.

On myös huomioitava, että avointa korkeakoulukoulutusta tarvitaan nykyisen kaltaisena koulutuksena sekä osaamisen kehittämiseen että sivistyksen edistämiseen.

Lakiesitys ei myöskään huomioi säänneltyjen sote-alojen erityispiirteitä.

Suomen Terveydenhoitajaliitto pyytääkin huomioimaan, että esim. säänneltyä, terveydenhoitaja (amk) tutkintoon johtavaa koulutusta ei voi erityisesti ammatillisten/syventävän vaiheen opintojen osalta järjestää avoimena korkeakouluopetuksena seuraavin perustein:

1.

Terveydenhoitajakoulutus on, ja sen tulee jatkossakin olla, yksi kokonaisuus, joka antaa sekä hoitotyön että vahvan ennalta ehkäisevän terveydenhuollon ja terveyden edistämisen osaamisen asiakkaan elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Koulutus on yksi kokonaisuus, joka ei voi rakentua erillisistä osaamismoduuleista eikä terveydenhoitajan ammatillista osaamista voida saavuttaa yhdistämällä toisiinsa irrallisia osakokonaisuuksia.

2.

Terveydenhoitajakoulutus edellyttää säänneltyjen oppisisältöjen etenemistä kronologisesti, työsektoreiden teoriaopintojen suorittamista aina ennen käytännön harjoittelua sekä riittävää ja selkeästi määriteltyä (jatkossakin maksutonta) käytännön harjoittelua kaikilla niillä työalueilla, joissa terveydenhoitaja valmistuttuaankin tulee työskentelemään.

3.

Koulutuksen tulee vastata työelämän tarpeita, ja siksi toteutua niin teoriasisällön kuin työharjoittelunkin osalta samantasoisena koulutusorganisaatiosta ja sen maantieteellisestä sijainnista riippumatta.

4.

Lakiesityksen mukaisesti avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävään tutkintokoulutukseen ei sovellettaisi opiskelijavalintoja. Terveydenhoitajakoulutukseen valittavalta edellytetään kuitenkin ominaisuuksia, jotka puoltavat koulutukseen valittavien soveltuvuuden selvittämistä.

Terveydenhoitaja (amk) tutkinto on ns. kaksoistutkinto, joka sisältää aina sairaanhoitajan tutkinnon (sairaanhoidollisen osaamisen), jota ilman ei ole mahdollista valmistua terveydenhoitajaksi.

Terveydenhoitaja (amk) tutkintokoulutus toteutuukin tällä hetkellä maamme ammattikorkeakouluissa toisen asteen jälkeen suoritettavana neljävuotisena yhtenäisenä koulutuksena sisältäen sairaanhoitajakoulutuksen tai vaihtoehtoisesti sairaanhoitaja-, kätilö- tai ensihoitajatutkinnon jälkeen suoritettavana 60 opintopisteen terveydenhoitajatutkintoon johtavana koulutuksena. Sama koulutusrakenne on tarkoitus säilyttää myös jatkossa.

Lisätietoja:

Kirsi Grym

Aija Saarinen

Puheenjohtaja

Kehittämispäällikkö

Suomen Terveydenhoitajaliitto

Suomen Terveydenhoitajaliitto

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

Lakiesityksen tavoitteet ja kohderyhmä ovat ristiriitaisia. Maksullinen tutkinto kohdistuisi pääasiassa työssä käyville, jo korkeakoulututkinnon suorittaneille, joten se ei juurikaan tukisi tavoitetta nuorten koulutustason nostamisesta.

Näkemyksenne avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävän tutkintokoulutuksen järjestämistä koskevista ehdotuksista (1. lakiehdotuksen 7 § ja 8 c § sekä 2. lakiehdotuksen 10 § ja 12 c §). Onko ehdotetussa sääntelyssä muutos- tai täsmennystarpeita?

-

Näkemyksenne opiskelupaikkojen varaamiseen (ensikertalaiskiintiö) liittyvästä ehdotuksesta (1. lakiehdotuksen 36 b § sekä 2. lakiehdotuksen 28 b §)

-

Näkemyksenne opintotukilakia koskevasta ehdotuksesta (3. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia koskevasta ehdotuksesta (4. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioista vaikutusarviolajeittain. Mitkä ovat omat arvionne esityksen vaikutuksista? Puuttuuko esityksen vaikutusarvioista jotakin? Korkeakouluja pyydetään arvioimaan, miten ja missä laajuudessa esitysluonnoksen mukainen mahdollisuus suorittaa tutkinto avoimessa korkeakouluopetuksessa voitaisiin ottaa käyttöön sekä millä aikataululla. Lisäksi korkeakouluja pyydetään arvioimaan, millaisia vaikutuksia tämän käyttöönoton toteutumisella olisi korkeakoulujen muuhun avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaan.

-

Näkemyksenne esityksen voimaantuloaikataulusta (esitysluonnoksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.8.2028)

-

Muut huomiot ja näkökohdat

-

